

Tizennégy vigasztaló kép

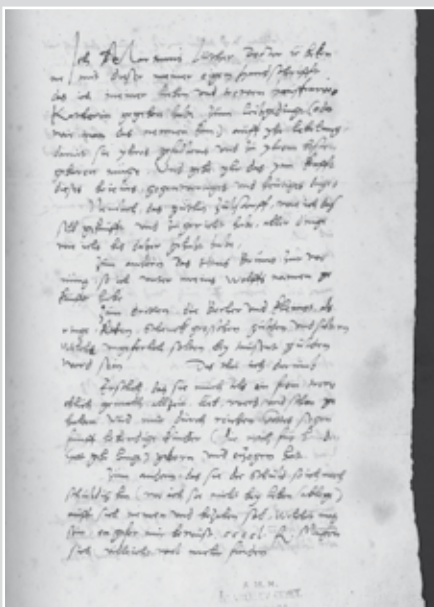
Dr. Luther Márton Bölcs Frigyes választófejedeleme részére 1519 őszén írta ezt a művét. A fejedelem 1519 nyarán, a császárválasztás izgalmai következtében súlyosan megbetegedett. Udvari lelkésze, dr. Spalatin György felkérte Luthert, hogy készítsen vigasztaló iratot a fejedelemnek.

A reformátor tizennégy pontba foglalta össze mondanivalóit. A középkor szentjei közül ugyanis különösen tizennégyet szoktak segítségül hívni a bajba jutott emberek. Ezeket a szenteket képeken és domborműveken ábrázolták, s rendszerint két sorban helyezték el őket úgy, hogy a felső sorban is hét, s az alsóban is hét szent képe volt látható. Luther e könyvében azért ad *kétszer hét vigasztaló, lelki képet*, hogy ez a *tizennégy evangéliumi vigasztalás* kiszorítsa a tizennégy „segítő szentet, akiket minden rossz elűzőinek tart, és segítségül hív a babona”.

A könyv eredetileg latin nyelven íródott, Spalatin fordította németre, s 1520 februárjában már elhagyta a nyomdát mind a latin, mind a német nyelvű kiadás. Rendkívüli hatása volt, egymást érték az újabb és újabb kiadások. A megjelenés évében, 1520-ban kinyomtatták Lipcsében, Ágostában, Kölnben és Torgauban. Német nyelven 1525-ig hét kiadást ért meg. Angolul is megjelent 1580-ban. Még az ellenkező tábor is szívesen fogadta. A Luther-ellenes tudósok véleményét találóan fejezi ki a humanista Rotterdami Erasmus, aki ezt írja Kristóf baseli püspöknek: „Itt küldöm Luther könyvét a Tizennégy Képről. Ezt igen nagyra becsülik még azok is, akik az ő tanításával mindenképpen szembehegyezkednek.”

Luther ajánlólevelet írt kötete elé:

„FENSÉGES FEJEDELEMNEK ÉS URAL-

Luther végrendeletének első oldala, autográf

KODÓNAK, FRIGYES SZÁSZ HERCEG ÚRNAK, A SZENT RÓMAI BIRODALOM FŐHADVEZÉRÉNEK ÉS VÁLASZTÓFEJEDELMÉNEK, THÜRINGIA TARTOMÁNY GRÓFJÁNAK, MEISSEN ÖRGRÓFJÁNAK, LEGKEGYELMESEBB URAMNAK.

Fogadja Fenséged ezt a munkámat jóindulattal, és úgy használja, hogy szorgalmas olvasásában és e képek vizsgálatásában némi megnyugvást találjon.”

A könyvecske befejezésében Luther így fogalmaz:

„ÉN MINDENKOR ADÓSA LESZEK FELEBARÁTOMNAK, DE KIVÁLTKÉPPEN FEJEDELMI FENSÉGEDNEK, AKIT KEGYES JÓSÁGÁBAN SZÁMUNKRA MÉG SOKÁIG EGÉSZSÉGBEN TARTSON, ÉS

VÉGÜL BOLDOG ELMŰLÁSBAN VEGYEN MAGÁHOZ A MI URUNK, A JÉZUS KRISZTUS. ÁMEN! FEJEDELMI FENSÉGEDNEK ALÁZATOS SZOLGÁJA: DR. LUTHER MÁRTON.”

Az 1536. évi kiadáshoz pedig Luther az alábbi megjegyzést fűzte:

„Ezt a könyvet küzdelmem elején írtam Őfensége Frigyes szász herceg részére, amikor súlyos betegségben feküdt. Az irat azonban sokaknak tetszett, úgyhogy kinyomtatták. Közben azonban a szöveget a sokszor való újranyomás által lassanként annyira megromlottak és megcsonkították, hogy sok rész hiányzik, s magam sem tudom már kitalálni, eredetileg mi volt ott. Az elmékedéseket valahogyan mégis csak helyreállítottam úgy, amint véleményem szerint eredetileg lehetek. Nem akartam se megváltoztatni, se feldíszíteni, jöllehet megtehetném. Ezzel a könyvvel ugyanis bizonyítékát akarom adni ügyem haladásának, és szívességet akarok tenni az antilogistáknak, hogy legyen nekik is amin gonoszságukat gyakorolhatják. Nekem elegendő, ha az én Uramnak, a Krisztusnak és az Ő szentjeinek tetszem. Azon pedig szívből örülök és hálát adok érte Istenemnek, hogy az ördög és követői gyűlölnék engem.”

A *Tizennégy vigasztaló kép* című kötetet, akárcsak Luther annyi fontos munkáját, *Virág Jenő** fordította latinból magyarra, s jelentette meg 1942-ben. ♦

* A *Reformáció Emlékének tiszteletére megjelenő, mostani Lyukasóra-különszámunkban a Virág Jenő Luther-fordításaiból és más munkáiból közreadott részleteket Sághy Ildikó szerkesztő válogatta és állította össze.*

SOLA...

SOLA SCRIPTURA Jelentése: *egyedül a Szentírás*. A reformátorok elve alapján a Szentírás Istennek egyedüli ihletett és hiteles szava, a keresztény tanítás egyetlen forrása, amely elv a reformáció korában még nagyon határozottan szemben állt a római katolikus tanítás hagyományával. Ez az isteni szó a Bibliában mindenki számára hozzáférhető, mindenki számára érthető.

SOLA FIDE Jelentése: *egyedül*

hit által. Ezt a tételt a reformáció alapjának is nevezik, mivel ez állt Luther és reformátortársai tanításának középpontjában. Luther így fogalmazott: „a tanítás, melyen áll vagy bukik az Egyház” (articulus stantis et cadentis ecclesiae). A hit általi megigazulás és a Krisztusban való hit általi üdvözülés, ma is a protestáns kereszténység központi tana. A *sola fide* megfogalmazást Luther használta a rómaiakhoz írt levélből kiindulva.

SOLA GRATIA Jelentése: *egyedül kegyelemből*. Vagyis az

üdvözülés egyedül kegyelem által lehetséges, tekintet nélkül az ember jó cselekedeteire vagy érdemeire. Amint ez megtalálható az efézusbeliekhez írt levélben: „A kiben van a mi váltságunk az Ő vére által, a bűnöknek bocsánata az Ő kegyelmének gazdagsága szerint.” Ez azt jelenti, hogy a megváltás Isten ajándéka Jézus Krisztus szeretete által.

SOLUS CHRISTUS Jelentése: *egyedül Krisztus*. Azt jelenti, hogy egyedül Krisztus a közvetítő Isten és az ember között, s így senki másan keresztül nem lehet

séges a megváltás. A kifejezést néha határozói esetben idézik: *solo Christo*, „egyedül Krisztus által”, de az eredeti tanítás nem a módról, hanem Jézus személyéről, mint egyedüli közvetítőről szól.

SOLI DEO GLORIA Jelentése: *egyedül Istené a dicsőség*. Vagyis minden dicsőség egyedül Istené, mivel a megváltás kizárólag az ő akarata által ment végbe: Jézus mindenre elégséges bűnhődése a mi bűneinkért a kereszten az ő munkája. És a hitet az ember szívében a Szentlélek hozza létre.